

Sygn. akt I ACa 235/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik (spr.)
Sędziowie:	SSA Sławomir Jamróg SSA Regina Kurek
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 5 czerwca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) SA w W.

przeciwko S. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 14 listopada 2013 r. sygn. akt I C 886/13

uchyla zaskarżony wyrok w punkcie II i umarza postępowanie w części tym punktem objętej.

Sygn. akt I ACa 235/14

UZASADNIENIE

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 20 marca 2000 r. sygn. akt Nc 134/00, wydanym na podstawie weksła, Sąd Rejonowy w Kielcach nakazał pozwanym S. B. i W. B., aby solidarnie zapłacili powodowi Bankowi (...) S.A. Oddział w K. kwotę 103.000 dolarów USA z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 1999 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 372,80 zł wraz z wynagrodzeniem adwokackim w kwocie 6.003 zł i kosztami sądowymi w kwocie 5.071,70 zł.

Powyższy nakaz został doręczony pozwanej W. B., zaś przesyłka skierowana do pozwanego S. B. została zwrócona przez pocztę po jej dwukrotnym awizowaniu, z adnotacją „adresat nieobecny”. W dniu 25 kwietnia 2000 r. na zwróconej przesyłce przewodniczący zamieścił zarządzenie „uznać za prawidłowo doręczone”.

W dniu 23 sierpnia 2011 r. do Sądu Rejonowego w Kielcach wpłynęło pismo pozwanego S. B. z dnia 21 sierpnia 2011 r. zatytułowane „Zażalenie”, w którym pozwany ten podnosił, że nie otrzymał nakazu zapłaty z uzasadnieniem (k. 19).

W odpowiedzi na wezwanie sądu zobowiązujące do sprecyzowania charakteru tego pisma pozwany w piśmie z dnia 22 września 2011 r. wskazał, że pismo to stanowi zarzuty od nakazu zapłaty oraz ponownie podniósł zarzut niedoręczenia mu nakazu zapłaty i wskazał, że dalsze zarzuty sprecyzuje po otrzymaniu nakazu zapłaty z uzasadnieniem (k. 37). Postanowieniem z dnia 7 października 2011 r. Sąd Rejonowy w Kielcach odrzucił wniosek pozwanego o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia nakazu zapłaty (k. 39), zaś drugim postanowieniem z tej samej daty odrzucił zarzuty, jako wniesione po upływie ustawowego terminu (k. 41). Doręczając to postanowienie jednocześnie doręczono pozwanemu, stosownie do jego wniosku, odpis nakazu zapłaty. Oba te postanowienia zostały doręczone pozwanemu w dniu 18 października 2011 r. (k. 48). W dniu 25 października 2011 r. do Sądu Rejonowego w Kielcach wpłynęło pismo pozwanego S. B. z dnia 21 października 2011 r. zatytułowane „Zażalenie” (k. 51). Z treści tego pisma wynikało, że pozwany kwestionuje postanowienie z dnia 13 października 2011 r. (we wskazanym dniu żadne postanowienie nie zostało przez sąd wydane w rozpoznawanej sprawie), zaś w zamieszczonych tam wywodach pozwany kwestionował skuteczność doręczenia nakazu zapłaty, powołując się na wypadek, jakiemu uległ i fakt pobytu w szpitalu. Stosownie do zarządzenia przewodniczącego z dnia 29 listopada 2011 r. pozwanego wezwano do sprecyzowania, czy powyższe pismo stanowi zażalenie na postanowienie z dnia 7 października 2011 r., czy też wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty z dnia 20 marca 2000 r. Jednocześnie wezwano do usunięcia dalszych braków pisma, w zależności od jego charakteru. W zakreślonym przez sąd terminie, w piśmie z dnia 6 grudnia 2011 r. pozwany wskazał, że jego pismo z dnia 21 października 2011 r. stanowi wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty. Na posiedzeniu Sądu Rejonowego w Kielcach w dniu 7 marca 2013 r. przewodniczący wydał zarządzenie o uchyleniu zarządzenia o uznaniu za doręczony nakazu zapłaty z dnia 20 marca 2000 r., a sąd ogłosił postanowienie o odrzuceniu wniosku o przywrócenie terminu. W rezultacie, stosownie do zarządzenia Przewodniczącej Wydziału, sprawa została wpisana do repertorium C i postanowieniem z dnia 19 marca 2013 r. Sąd Rejonowy w Kielcach stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Kielcach.

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Kielcach uchylił nakaz zapłaty Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 20 marca 2000 r., sygn. akt Nc 134/00 w części zasądzającej od pozwanego S. B. na rzecz powoda Banku (...) S.A. w W. Oddział w K. ustawowe odsetki od kwoty 103.000 USD za okres od dnia 6 lutego 1999 r. do dnia 13 marca 1999 r. i w tym zakresie powództwo oddalił oraz utrzymał w mocy nakaz zapłaty w pozostałej części. Uzasadniając powyższy wyrok sąd I instancji przedstawił merytoryczne rozważania dotyczące wierzytelności objętej ww. nakazem, które doprowadziły go do wniosku, że, poza odsetkami za wskazany w wyroku okres, wierzytelność ta powodowi przysługuje, a jako podstawę formalną orzeczenia wskazał art. 496 k.p.c.

Wyrok ten w punkcie II, to jest w części utrzymującej w mocy nakaz zapłaty, zaskarżył pozwany S. B. wnosząc „o jego uchylenie w pkt II lub też skierowanie do ponownego rozpatrzenia w zakresie pkt II” i podniósł zarzuty merytoryczne, a to zarzucił, że napisanie przez niego pod weksem imienia i nazwiska wraz z adresem nie stanowi złożenia przez niego podpisu, że sąd bezkrytycznie przyjął twierdzenia powoda, w szczególności w zakresie doręczenia mu korespondencji oraz że przyjęcie przez sąd, iż osoba podpisująca pozew w postępowaniu nakazowym miała ważne pełnomocnictwo procesowe, było nieuprawnione.

Strona powodowa nie ustosunkowała się do apelacji pozwanego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie może zostać uwzględniona ze względów formalnych, a ustosunkowanie się do podniesionych w niej zarzutów, które dotyczą meritum rozstrzygnięcia, było zbędne.

Sąd Okręgowy w Kielcach rozpoznawał sprawę po prawomocnym jej zakończeniu. Rozpoznanie sprawy po wydaniu w niej nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym może nastąpić jedynie w wyniku uchylenia nakazu zapłaty przez sąd z urzędu w trybie art. 492¹ k.p.c. lub w wyniku wniesienia zarzutów od nakazu zapłaty, stosownie do przepisów art. 493 i art. 495 k.p.c. Pierwszy ze wskazanych wyżej przypadków w rozpoznawanej sprawie nie zachodził i do uchylenia nakazu zapłaty przez sąd z urzędu nie doszło. Postępowanie toczące się po wydaniu nakazu zapłaty było wynikiem wniesienia przez pozwanego S. B. zarzutów od tego nakazu. Zarzuty te, jako wniesione po

upływie ustawowego terminu, zostały jednak odrzucone postanowieniem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 7 października 2011 r. Stosownie do art. 358 k.p.c. postanowienie to wiązało sąd od chwili, w której zostało podpisane wraz z uzasadnieniem. Wzruszenie tego postanowienia mogło nastąpić wyłącznie w wyniku rozpoznania zażalenia. Zażalenia takiego pozwany nie złożył, albowiem, jak to następnie sprecyzował na wezwanie sądu, pismo z dnia 21 października 2011 r., jakkolwiek zatytułowane „Zażalenie”, nie stanowiło zażalenia, ale wniosek o przywrócenie terminu. W konsekwencji postanowienie o odrzuceniu zarzutów stało się prawomocne po upływie tygodnia od jego doręczenia pozwanemu, to jest w dniu 26 października 2011 r. Zarządzenie przewodniczącego uchylające zarządzenie o uznaniu nakazu za doręczony nie jest środkiem mogącym zniweczyć skutki prawomocnego odrzucenia zarzutów, skoro postanowienie to przesądzało, że zarzuty podlegają odrzuceniu, jako wniesione po upływie ustawowego terminu. Stosownie do art. 365 § 1 k.p.c. prawomocne postanowienie wiąże zarówno sąd, który je wydał, jak też inne sądy. Zatem w rozpoznawanej sprawie postanowieniem tym związany jest Sąd Rejonowy w Kielcach, Sąd Okręgowy w Kielcach, któremu sprawę następnie przekazano i który wydał zaskarżony wyrok, jak też Sąd Apelacyjny w Krakowie, któremu sprawę przedstawiono z apelacją pozwanego.

Rozpoznanie zarzutów od nakazu zapłaty mogło nastąpić także w konsekwencji przywrócenia terminu do ich wniesienia, jednakże wniosek pozwanego o przywrócenie terminu został odrzucony postanowieniem Sądu Rejonowego w Kielcach z dnia 7 marca 2013 r., a postanowienie to uprawomocniło się bez zaskarżenia.

Zauważyć należy, iż jakkolwiek pozwany nie korzystał z profesjonalnej pomocy prawnej, to jego wnioski o ustanowienie adwokata z urzędu zostały oddalone, a późniejszy wniosek odrzucony, postanowienia w tym przedmiocie nie zostały zaskarżone i są prawomocne.

W konsekwencji Sąd Okręgowy orzekł w sprawie już prawomocnie osądzonej, co stanowi przyczynę nieważności postępowania przewidzianą przez art. 379 pkt 3 k.p.c., którą sąd odwoławczy bierze pod uwagę z urzędu (art. 378 § 1 k.p.c.). W sprawie tej wydanie zaskarżonego wyroku, będącego następstwem rozpoznania wcześniej prawomocnie odrzuconych zarzutów, było niedopuszczalne, a zatem, na podstawie art. 386 § 3 w zw. z art. 355 § 1 k.p.c., należało uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie wywołane rozpoznaniem zarzutów. Sąd Apelacyjny rozpoznaje sprawę w granicach apelacji (art. 378 § 1 k.p.c.). Wyrok Sądu Okręgowego w punkcie I jest prawomocny, gdyż apelacja została wniesiona jedynie przez pozwanego i skierowana wyłącznie przeciwko punktowi II wyroku. Stąd orzeczenie Sądu Apelacyjnego dotyczy wyłącznie punktu II wyroku, a uchylenie zaskarżonego wyroku w tym punkcie i umorzenie postępowania w zakresie nim objętym powoduje, że nakaz zapłaty z dnia 20 marca 2000 r. w zakresie, w jakim nie został uchylony punktem I zaskarżonego wyroku, wiąże z mocy swej własnej prawomocności, a nie z uwagi na utrzymanie go w mocy przez sąd.

Wydając taki wyrok sąd II instancji nie orzekł na niekorzyść pozwanego S. B., co byłoby niedopuszczalne z uwagi na przepis art. 384 k.p.c. Orzeczenie uchylające punkt II zaskarżonego wyroku i umarzające w tej części postępowanie jest korzystniejsze dla pozwanego, niż orzeczenie utrzymujące nakaz zapłaty w mocy, a to z uwagi na skutki dotyczące przedawnienia roszczeń wynikające z art. 125 § 1 k.c.